

ραγομένων προϊόντων. Ἡ ἄνοδος τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος τῆς χώρας ὀδηγεῖ εἰς στροφήν τῆς ζητήσεως πρὸς προϊόντα τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν ὑψηλὴν εἰσοδηματικὴν ἐλαστικότητα ζήτησεως, ὡς εἶναι τὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα, τὰ φρούτα κ.λ.π. Ἀνάλογος ἐξέλιξις ἔχει προηγηθῆ εἰς τὰς οἰκονομικῶς προηγμένας χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ. Παρὰ ταῦτα ἡ Ἑλλάς δὲν ἠδυνήθη νὰ προσαρμόσῃ τὴν διάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν τῆς πρὸς τὰς συθῆκας τῆς ζήτησεως. Εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονός ὅτι ἡ διάρθρωσις τῶν καλλιεργειῶν ἐλάχιστα μετεβλήθη κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον. Αἱ ἐκ παραδόσεως καλλιέργειαι τῶν ὁποίων τὸ προϊόν παρουσιάζει χαμηλὴν εἰσοδηματικὴν ἐλαστικότητα ζήτησεως καὶ σχετικῶς μικρὰς ἀποδόσεις ἐξακολουθοῦν νὰ συμμετέχουν κατὰ ὑψηλὸν ποσοστὸν εἰς τὴν συνολικὴν φυσικὴν παραγωγὴν. Τὸ ποσοστὸν τοῦτο προσεγγίζει τὸ 50%. Χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς τοῦ σίτου εἰς τὴν συνολικὴν φυτικὴν παραγωγὴν ἠϋξήθη ἀπὸ 17,5% τὸ 1951 εἰς 22,2% τὸ 1964. Ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου καλύπτει σχεδὸν τὸ 1/3 τῆς συνολικῶς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως. Ἐπίσης, τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς τῆς παραγωγῆς καπνοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ εἰσοδηματικὴ ἐλαστικότης ζήτησεως εἰς τὰς ξένας ἀγοράς εἶναι χαμηλὴ, ἀνήλθεν ἀπὸ 11,7% τὸ 1951 εἰς 13,2% τὸ 1964. Ἀντιθέτως, ὠρισμένα γεωργικὰ προϊόντα, ἡ προώθησις τῆς καλλιεργείας τῶν ὁποίων εἶναι σκόπιμος ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν μικρὰν συμμετοχὴν εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν. Οὕτω ὁ βάμβαξ ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ἓν ἀπὸ τὰ βασικότερα δυναμικὰ ἐξαγωγίμα προϊόντα, παρὰ τὴν συντελεσθεῖσαν κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον πρόοδον ἐξακολουθεῖ νὰ ἀντιπροσωπεύη ποσοστὸν

μόνον 9,5% τῆς συνολικῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ὁμοίως μικρὰ εἶναι ἡ συμμετοχὴ εἰς τὸ ἀγροτικὸν εἰσόδημα τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ τῶν κηπευτικῶν.

Τὰ αἴτια τῆς καθυστερήσεως

Δὲν εἶναι δυνατόν ἐνταῦθα νὰ ἀναλυθοῦν διεξοδικῶς τὰ αἴτια τῆς καθυστερήσεως εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς διαρθρώσεως τῶν γεωργικῶν δραστηριοτήτων, ἡ ὁποία κατὰ βάσιν προεκάλεσε τὴν παρατηρουμένην μακροχρόνιον κάμψιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας. Θὰ ἠδύναντο μόνον νὰ ἀναφερθοῦν ὡς κυριώτερα αἴτια :

Π ρ ὠ τ ο ν : Ἡ ἔλλειψις γεωργικοῦ προγράμματος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῇ βάσει ἐρευνῆς ἀφ' ἑνὸς τῶν ἐδαφολογικῶν καὶ κλιματολογικῶν συνθηκῶν τῆς χώρας καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ζήτησεως ἀγροτικῶν προϊόντων, εἰς τὴν ἐγχώριον καὶ ξένην ἀγοράν, θὰ εἶχε θέσει ὡς στόχον τὴν προώθησιν τῶν δραστηριοτήτων, αἱ ὁποῖαι θὰ συνέβαλλον εἰς τὴν ἐντατικοποίησιν τῶν καλλιεργειῶν καὶ τὴν αὔξησιν τῆς παραγωγικότητος εἰς τὴν γεωργίαν καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἐπιτάχυνσιν τοῦ ρυθμοῦ ἀναπτύξεως τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως.

Δ ε ὑ τ ε ρ ο ν : Ἡ σχετικῶς μικρὰ μέχρι σήμερον συμβολὴ τῶν ἐγχειροβελτιωτικῶν ἔργων εἰς τὴν γεωργικὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας. Παρὰ τὰς σημαντικὰς δαπάνας δι' ἐγγειοβελτιωτικὰ καὶ ἀρδευτικὰ ἔργα, ἡ αὔξησις τῆς παραγωγικότητος τοῦ ἀγροτικοῦ τομέως ὑπῆρξε περιορισμένη. Τοῦτο ὀφείλεται βασικῶς εἰς τρεῖς λόγους : α) Εἰς τὴν μὴ πλήρη ἀξιοποίησιν πολλῶν ἐκ τῶν ἐκτελεσθέντων ἐγγειοβελτιωτικῶν ἔργων, λόγῳ ἐλλείψεως συμπληρωματικῶν ἐπενδύσεων καὶ καταλλήλου ὀργανώσεως, β) εἰς τὴν σημαντικὴν καθυστέρησιν ἀποπερατώσεως πολλῶν ἐκ